

Koetoiminta ja käytäntö

Liite 20.3.2006 63. vuosikerta Numero 1 Sivu 6

Tuomikirvat vähissä myös tulevana kesänä

Irmeli Markkula, MTT

Tuomikirvakanta on tasaisen pieni koko maassa. Ainoat poikkeukset ovat pari kohtalaista kirvaesiintymää Pohjanmaalla ja erityisesti Tammelan Venesillan runsas esiintymä. Tällaisia alueita saattaa olla muuallakin. Torjuttavaksi asti kirvoja tuskin kuitenkaan riittää ensi kesänä.

Varsinkin Tammelassa, Kuortaneella Ruonan kylässä ja Toholammilla pitää keväällä seurata tarkasti tuomikirvojen kehittymistä ja siirtymistä viljoille. Tammelan tuominäytteissä kirvoja oli nimittäin 86, Kuortaneen 27 ja Toholammin 25. Tuomikirvan kevätiljoille aiheuttama tuhoriski on esitetty oheisella kartalla. Tuomenoksia tai valmiiksi laskettuja tuloksia saatiin 46 paikkakunnalta eri puolilta Suomea. Hyvin lähellä toisiaan sijaitsevat saman paikkakunnan näytteet on kartalla yhdistetty.

Tuomen oksat paljastavat kirvariskin

Tuomikirvojen talvimunat pyritään laskemaan vuosittain samoista tuomista. Oksat kerätään marraskuussa eri puolilla maata sijaitsevista näytteenottopaikoista, kolmesta - viidestä pellon läheisyydessä kasvavasta tuomesta. Näyteoksia kerätessä ei tarvitse kurkotella, vaan voidaan ottaa ne oksat, joihin ulotutaan helposti. Kustakin puusta otettavassa kimpussa pitää olla sata elävää silmua, joiden ympäriltä tuomikirvan munat lasketaan. Oksia kerätään vain tuomista, mutta silti usein kimppuun pujahtaa mukaan vaahteran, pihlajan tai koivun oksia. Kuivuneet oksat eivät kelpaa näytteeksi. Tuomen oksia ovat lähettelleet MTT:n tutkimusasemat, muut koetilat, maatalouskoulujen oppilaat, maaseutukeskusten neuvojat ja monet viljelijät.

Jokioisilla kukin näytenippu napsitaan oksasaksilla helpommin käsiteltävän kokoiseksi ja munat lasketaan sadan silmun ympäriltä mikroskoopilla. Laskennan voi toki tehdä itsekin ja lähettää valmiin tuloksen MTT:hen, mutta silloin on noudatettava annettuja ohjeita tarkasti.

Ennustekartalla havaintopisteiden välisten alueiden lukemat on arvioitu lähimpien pisteiden munamäärien perusteella. Kartalla vihreä väri kuvaa pientä tuomikirvojen tuhoriskiä. Keltainen väri varoittaa mahdollisesta tuhosta ja punaisella alueella tuhot ovat todennäköisiä. Valkoisella alueella ei ole havaintopaikkoja.

Jos tuomikirvojen munien määrä jää näyteoksissa alle 15, on tuhoriski pieni. Jos munia on 15 - 40, ovat tuhot mahdollisia. Jos munien määrä ylittää 40, on tuhoriski suuri. Näistä arvoista on jo vähennetty kirvojen todennäköinen kuolleisuus, joka on Etelä-Suomen rannikkoalueilla 65 %, Etelä-Pohjanmaan rannikkoalueilla 75 %, Pohjois-Pohjanmaan rannikkoalueilla 90 % ja Sisä-Suomessa 55 %. Rannikkoalue on 0 - 80 kilometrin etäisyydellä rannikolta.

Kirvoja on pidettävä silmällä

Pohjanmaalla tuomikirvojen munamäärä vaihtelee Kuortanetta ja Toholammia lukuunottamatta 1 - 8, joten kanta on siis hiukan vahvempi kuin muualla Suomessa. Pälkäneellä munien määrä on 14, mutta Tammelaa lukuunottamatta Etelä-Suomessa tuomikirvojen munia on hyvin vähän. Samoin on Itä- ja Keski-Suomen laita.

Kirvakanta on koko maassa pieni, mutta silti niitä löytyy joka puolelta Suomea. Tämän vuoksi kirvojen seuranta ei saa unohtaa alkukesällä. Mahdollisia kirvapesäkkeitä voi olla odotettua enemmän, ja hyvissä olosuhteissa kirvojen lisääntyminen on nopeaa.

Tuomikirvatilannetta seurataan alkukesällä keltaisten liimapyydysten avulla eri puolilla maata. Tulokset ovat nähtävissä internetissä KasperIT:n viljasivulla ja tuhoajatietokannan graafisissa esityksissä osoitteessa www.agronet.fi/kasperit.

Tuleeko Venäjältä kirvoja?

Venäjällä, Pietarin alueella, on ollut pari vuotta käytössä samanlainen kirvojen imupyydyksinä kuin Jokioisilla, Viikissä ja Tyrnävällä on. Imupyydyksestä on saatu kesäkuun puolivälissä saaliiksi viitisenkymmentä siivellistä tuomikirvaa. Määrä on suurempi kuin meidän pyydyksissämme. Pietarin alueen vehnäpelloilla oli puolestaan kesän alkupuolella 7 - 15 kirvaa kasvia kohti. Jos tuomikirvoja tulee Suomeen ilmavirtausten mukana, niin todennäköisesti niiden lähtöpaikka on kuitenkin kauempana kuin aivan rajan takana.

Mitä lupailtiin viime kesäksi?

Kasvukaudella 2005 tuomikirvariskin arvioitiin olevan suurin Nokiolla (73). Hyvänä kakkosena tuli Toholammin Jämsä (57), sitten Hauho (42), Bromarv (35) ja Lohtaja (29). Muualla maassa lukemat vaihtelivat melkoisesti, mutta olivat kuitenkin suurempia kuin tälle vuodelle luvatut arvot. Yleistä tuomikirvojen torjuntatarvetta ei ainakaan Lounais-Suomessa ollut, mutta Etelä-Savon ja Etelä-Karjalan kevätiljakasvustoissa kirvoja oli viime vuonna arvioitua enemmän.

Lisätietoja: irmeli.markkula@mtt.fi
puh. (03) 4188 2593

